ECLI:LV:RIRT:2022:1220.C33339322.3.S

Lietas Nr. C33339322
Lietas arhīva Nr. C-3393-22/18

AIZMUGURISKS SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Siguldā 2022.gada 20.decembrī

Rīgas rajona tiesas
tiesnese Vineta Mazure
ar tiesas sēdes sekretāri Sandru Zoltneri
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu biedrība „Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" prasībā pret /pers. B/ par zaudējumu piedziņu.

APRAKSTOŠĀ DAĻA

[1] biedrība „Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" 2022.gada 7.martā cēlusi tiesā prasību pret /pers. B/ par zaudējumu piedziņu.

Pamatojoties uz Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 18., 27., 31.panta devīto daļu, 41.panta otrās daļas 1.punktu, 44.panta otrās daļas 2.punktu, 51.panta pirmās daļas 1.punktu, otro, trešās daļas 1.punktu, septīto daļu, Civillikuma 1779.pantu, Ceļu satiksmes likuma 9.panta pirmo daļu, prasītāja lūgusi tiesu:

1) piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam zaudējumus 3596,01 *euro* un valsts nodevu 378,50 *euro*.

2) noteikt prasītājai tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos procentus 6% apmērās no zaudējumu summas līdz sprieduma izpildei.

Prasības pieteikumā norādīts, ka parādsaistību summa ieskaitāma biedrības „Latvijas Transportlīdzekļu apdrošināšanas birojs" norēķinu kontā Nr. LV64HABA0551012441928, AS „Swedbank".

[2] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 147., 148.pantu atbildētājam 2022.gada 15.martā uz deklarēto dzīvesvietas adresi nosūtīts prasības pieteikuma noraksts, paskaidrojuma veidlapa, kā arī paziņojums, kurā noteikts termiņš rakstveida paskaidrojumu sniegšanai līdz 2022.gada 14.aprīlim (lietas 52.lapa). Pēc prasības pieteikuma noraksta nosūtīšanas atbildētājs tiesai rakstveida paskaidrojumus par prasību nav iesniedzis.

[3] Pusēm par civillietas izskatīšanu tiesas sēdē paziņots 2022.gada 26.septembrī nosūtot tiesas pavēstes uz prasītāja pārstāvja juridisko adresi un uz atbildētāja deklarētās dzīvesvietas adresi (lietas 1.lapa).

[4] Tiesā 2022.gada 19.decembrī saņemts prasītājas pārstāves iesniegums, kurā lūgusi civillietu izskatīt bez prasītājas pārstāves klātbūtnes, norādot, ka prasība tiek uzturēta pilnā apmērā (lietas 54.-56.lapa).

[4.1] Atbildētājs tiesai par neierašanās iemesliem nav paziņojis. Tiesai nav pamata lemt par lietas izskatīšanas atlikšanu pamatojoties uz Civilprocesa likuma 209.panta noteikumiem.

[5] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 208.[1] panta pirmo daļu, aizmugurisks spriedums ir spriedums, ko pirmās instances tiesa taisa lietā, kurā atbildētājs nav sniedzis paskaidrojumus par prasību un nav ieradies pēc tiesas aicinājuma, nepaziņojot neierašanās iemeslu. Atbilstoši panta otrajai daļai aizmugurisku spriedumu tiesa taisa, pamatojoties uz prasītāja paskaidrojumiem un lietā esošajiem materiāliem, ja tiesa tos atzīst par pietiekamiem strīda izšķiršanai.

Tiesa atzīst, ka konkrētajā lietā ir pamats aizmuguriska sprieduma taisīšanai, jo atbildētājs paskaidrojumus par prasību nav iesniedzis, uz tiesas sēdi nav ieradies.

MOTĪVU DAĻA

[6] Pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

[7] Civilprocesa likuma 194.panta pirmās daļas 2.punktā noteikts, ka saīsināto spriedumu tiesa sastāda: aizmuguriska sprieduma gadījumā, ja tiesa prasību apmierina pilnībā. Minētā panta otrajā daļā noteikts, ka saīsināto spriedumu sastāda saskaņā ar šā likuma 193. panta prasībām, izņemot aprakstošo daļu, kurā norāda tikai prasības priekšmetu, normatīvos aktus, pēc kuriem vadījies lietas dalībnieks, kā arī prasījumu, un motīvu daļu, kurā norāda tikai normatīvos aktus, pēc kuriem vadījusies tiesa.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 190.panta otro daļu, tiesa spriedumu pamato ar apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā.

[8] Saskaņā ar Civillikuma 3.pantu katra civiltiesiska attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēkā tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies. Neskartas paliek jau iegūtās tiesības.

[8.1] Saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 9.panta pirmo daļu Latvijas teritorijā ceļu satiksmē atļauts izmantot reģistrētus transportlīdzekļus, kuru konstrukcija un tehniskais stāvoklis atbilst Latvijā obligāti piemērojamo standartu un normatīvu prasībām, attiecībā uz kuriem ir veikta sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana un kuriem ir dota atļauja piedalīties ceļu satiksmē.

[8.2] Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma (turpmāk – OCTA likuma) 3.panta pirmajā daļā noteikts, ka obligātās apdrošināšanas objekts ir transportlīdzekļa īpašnieka vai tiesīgā lietotāja civiltiesiskā atbildība par ceļu satiksmes negadījumā nodarīto zaudējumu trešajai personai.

OCTA likuma 41.panta otrās daļas pirmajā punktā noteikts, ka transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs ir tiesīgs iesniegt regresa prasību pret ceļu satiksmes negadījumā zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieku, ja tas nav apdrošinājis īpašnieka civiltiesisko atbildību [..].

Ceļu satiksmes likuma 44.panta otrā daļa noteic, ka par transportlīdzekļa ekspluatācijas rezultātā nodarīto zaudējumu atbild transportlīdzekļa īpašnieks vai valdītājs, ja viņš nepierāda, ka zaudējums radies nepārvaramas varas dēļ, ar paša cietušā nodomu vai cietušā rupjas neuzmanības dēļ vai arī citu iemeslu dēļ, kuri saskaņā ar likumu atbrīvo no atbildības par zaudējuma atlīdzību.

OCTA likuma 18.pantā (redakcijā, kas bija spēkā ceļu satiksmes negadījuma brīdī) noteikts, ka iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātājs, kurš apdrošinājis zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesisko atbildību, vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs, ja apdrošināšanas atlīdzība izmaksājama no Garantijas fonda, saskaņā ar apdrošinātāja atbildības limitu atlīdzina šajā likumā noteiktajā kārtībā novērtētos zaudējumus, kas ceļu satiksmes negadījumā nodarīti trešajai personai.

OCTA likuma 24.panta pirmā un otrā daļa paredz, ka apdrošinātājs vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs atlīdzina valsts budžeta un pašvaldību budžetu līdzekļus, kas samaksāti par cietušo personu ārstēšanu, rehabilitāciju un tehnisko palīglīdzekļu iegādi vai īri un pielāgošanu.

Apdrošinātājs vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs atlīdzina valsts budžeta un pašvaldību budžetu līdzekļus, kas samaksāti valsts sociālās apdrošināšanas pakalpojumu un valsts sociālo pabalstu veidā saistībā ar ceļu satiksmes negadījumā cietušajām personām.

Atbilstoši OCTA likuma 26.pantam zaudējumi sakarā ar transportlīdzekļa bojājumu ir izdevumi par transportlīdzekļa remontu, kas nepieciešams, lai atjaunotu attiecīgā transportlīdzekļa stāvokli, kāds tas bija pirms ceļu satiksmes negadījuma.

OCTA likuma 31.panta pirmajā un otrajā daļā noteikts, ka apdrošinātāji, kas ir apdrošinājuši ceļu satiksmes negadījumos iesaistīto transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesisko atbildību, vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs, ņemot vērā ceļu satiksmes negadījuma apstākļus, izvērtē un nosaka katras ceļu satiksmes negadījumā iesaistītās personas atbildību par nodarītajiem zaudējumiem.

Zaudējumu atlīdzina tas apdrošinātājs, kurš apdrošinājis zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesisko atbildību, vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs.

Minētā panta sestajā un devītajā daļā noteikts, ja ceļu satiksmes negadījumā zaudējumu nodarījusi viena persona, bet par zaudējumu nodarīšanu vai to apmēra palielināšanu ir atbildīgas arī citas ceļu satiksmes negadījumā iesaistītās personas, zaudējumus atlīdzina, ņemot vērā ceļu satiksmes negadījumā iesaistīto personu atbildības pakāpi.

Ja cits apdrošinātājs vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs nodarītos zaudējumus ir atlīdzinājis, pirms apdrošinātājs, kurš apdrošinājis ceļu satiksmes negadījumā zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesisko atbildību, pieņēmis lēmumu par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, šis apdrošinātājs atlīdzina attiecīgajam citam apdrošinātājam vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojam šajā likumā noteiktajā kārtībā aprēķinātās un izmaksātās atlīdzības summu. Prasību par zaudējumu atlīdzināšanu var pieteikt gada laikā no apdrošināšanas atlīdzības izmaksas dienas.

OCTA likuma 44.panta pirmajā daļā noteikts, ka Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja darbības mērķis ir nodrošināt ceļu satiksmes negadījumā cietušo trešo personu interešu aizsardzību un veicināt sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas stabilitāti un attīstību.

OCTA likuma 44.panta otrās daļas 2.punktā noteikts, ka transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs: izmaksā no Garantijas fonda apdrošināšanas atlīdzību šajā likumā noteiktajos gadījumos.

Saskaņā ar OCTA likuma 51.panta pirmās daļas 1.punktu apdrošinātāji izveido un Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs administrē Garantijas fondu. Garantijas fonda mērķis ir nodrošināt apdrošināšanas atlīdzības izmaksu to zaudējumu segšanai, kurus nodarījis transportlīdzeklis, kura īpašnieks savu civiltiesisko atbildību nav apdrošinājis. Minētā panta trešajā daļā noteikts, ka no Garantijas fonda līdzekļiem sedz arī izdevumus par ekspertīzi vai citām prasības nokārtošanai nepieciešamajām darbībām, ja saskaņā ar šo likumu Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs pieņem lēmumu par apdrošināšanas atlīdzību, un izdevumus, kas radušies, atgūstot no Garantijas fonda izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības regresa kārtībā.

[8.3] Civilprocesa likuma 5.panta sestajā daļā noteikts, ka piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru.

[8.4] Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017. gada 17. maija spriedumā lietā SKC-212/2017 norādīta tēze, ka Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 41.panta otrā daļa neparedz ierobežojumus attiecībā uz kādu konkrētu zaudējumu veidu. Lai noteiktu trešajai personai izmaksājamās apdrošināšanas atlīdzības apmēru, apdrošinātājam vai biedrībai „Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" ir jāveic OCTA likuma 37.pantā norādītās darbības, tostarp cietušā mantai nodarīto zaudējumu novērtēšana. Princips par visu to izdevumu atlīdzināšanu, kas radušies, izpildot vainīgā saistību, ietverts arī OCTA likuma 51.panta trešās daļas 1.punktā. Šie izdevumi, tāpat kā trešajai personai izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība, prasītājai rada mantiski novērtējamu pamatumu jeb zaudējumus, kuru cēlonis ir OCTA likuma 41.panta otrās daļas 1. un 2.punktā norādīto subjektu prettiesiska rīcība nevis apdrošinātāju vienošanās ar LTAB par lietu administrēšanas izmaksu atlīdzināšanu.

Saskaņā ar Civillikuma 1770.pantu ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pamatums. Atbilstoši Civillikuma 1779.pantam katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Civillikuma 1784.pantā noteikts, ka ja ārpus līgumiskām attiecībām kādam nodarīts zaudējums ar otras personas prettiesīgu darbību, tad zaudējuma nodarītājs atbild par visiem zaudējumiem (1772. un 1773.p.).

Saskaņā ar Civillikuma 1838.pantu, samaksas izdarīšanas fakts jāpierāda tam, kas to apgalvo.

[8.5] Tiesa atzīst, ka ar lietas materiālos iesniegtajiem pierādījumiem ir pierādīts zaudējumu nodarīšanas fakts un apstākļi, zaudējumu apmērs, cēloņsakarība starp atbildētāja rīcību un zaudējumu iestāšanos, līdz ar ko prasība daļā par zaudējumu piedziņu ir pamatota un apmierināma. Atbildētājs paskaidrojumus nav iesniedzis, zaudējumu apmēru un zaudējumu esību kā tādu nav apstrīdējis, pretējus pierādījumus lietā nav iesniedzis. No atbildētāja par labu prasītājam piedzenami zaudējumi 3596,01 *euro*.

[9] Prasītāja lūdz atzīt tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos nokavējuma procentus 6% gadā no zaudējumu summas par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

[9.1] Civillikuma 1759.panta 1.punkts paredz, ka procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata par katru parāda samaksas nokavējumu [..]. Atbilstoši Civillikuma 1765.panta pirmajai daļai likumisko procentu apmērs ir seši procenti no simta gadā. Saskaņā ar Civillikuma 1762.pantu pienākums maksāt procentus izbeidzas pilnīgi ar galvenās saistības izbeigšanos.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda cita starpā arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Pamatojoties uz minēto, tiesa atzīst prasītāja tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos nokavējuma procentus 6% apmērā gadā no piedzītās zaudējumu summas 3596,01 *euro* par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai). Prasītājam ņemams vērā Civillikuma 1763.panta regulējums, kas nosaka, ka procentu pieaugums apstājas, kad to apmērs sasniedz kapitāla lielumu.

[10] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts tiesas spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram [..].

[10.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 33.panta otrās daļas 1. un 3.punktu tiesas izdevumi ir valsts nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

[10.2] Prasība apmierināta pilnā apmēra, līdz ar to, no atbildētāja par labu prasītājai piedzenama prasītājas samaksātā valsts nodeva 378,50 *euro*.

[11] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39. panta otro daļu, 40. pantu, 2022. gada 11. janvāra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 20 „Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu aprēķināšanas kārtība" no atbildētāja valsts labā piedzenami tiesas izdevumi, t.i., ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,08 *euro* apmērā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1]pantam atbildētājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, 74.panta trešās daļas 1.punktu, 164.panta septīto daļu, 97., 193., 194., 195., 204.[1], 208.[1] pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu biedrībai „Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs", reģistrācijas Nr.40008084453, zaudējumus 3 596,01 *euro* (trīs tūkstoši pieci simti deviņdesmit seši *euro* un 01 cents) un tiesas izdevumus – valsts nodevu 378,50 *euro* (trīs simti septiņdesmit astoņi *euro* un 50 centi), kopā 3 974,51 *euro* (trīs tūkstoši deviņi simti septiņdesmit četri *euro* un 51 cents).

Samaksa veicama biedrības „Latvijas transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja" norēķinu kontā Nr. LV64HABA0551012441928, AS „Swedbank".

Noteikt biedrībai „Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs", reģistrācijas numurs 40008084453, tiesības saņemt likumiskos procentus 6% (seši procenti) gadā no pamatparāda summas – 3 596,01 *euro* (trīs tūkstoši pieci simti deviņdesmit seši *euro* un 01 cents), līdz sprieduma izpildes (izsoles) dienai.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,08 *euro* (trīs *euro* un 08 centi).

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami, norādot saņēmēju: Tiesu administrācija NMR 90001672316, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta Nr.LV51TREL2190458019000, maksājuma mērķī jānorāda civillietas numurs.

Dokuments, kas apliecina minēto izdevumu samaksu, iesniedzams Rīgas rajona tiesas kancelejā Siguldā, Šveices ielā 27.

Noteikt /pers. B/ sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Prasītājs spriedumu 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas rajona tiesā Siguldā, Šveices ielā 27.

Atbildētājs nav tiesīgs pārsūdzēt aizmugurisku spriedumu apelācijas kārtībā, bet 20 dienu laikā no aizmuguriska sprieduma nosūtīšanas dienas ir tiesīgs iesniegt Rīgas rajona tiesā pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna.

Tiesnese V.Mazure